

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการวิจัย พบว่า ขึ้น และ ลง เพิ่มความหมายให้กับกริยานำเป็น 3 นัยด้วยกัน คือ ความหมายโดยตรง ความหมายอุปมา และความหมายโดยนัย

ความหมายโดยตรง

ความหมายโดยตรงที่กริยารองเพิ่มให้กับกริยานำอาจแยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ลักษณะที่ความหมายบอกเฉพาะแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง เป็นความหมายเด่นชัด 2) ลักษณะที่ความหมายอื่นเด่นชัดกว่าความหมายบอกแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ ความหมายบอกการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือปริมาณของคุณสมบัติ และความหมายบอกการปรากฏ (ของ ขึ้น) หรือความหมายของการหายไป (ของ ลง) ซึ่งจากการวิจัย พบว่าความหมายทั้งสองกลุ่มย่อยนี้มีความหมายบอกทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้งร่วมอยู่ด้วย หากแต่ว่าความเด่นชัดในการปรากฏร่วมจะแตกต่างกันออกไป กล่าวคือความหมายบอกทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้งจะปรากฏร่วมเด่นชัดกับความหมายบอกการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือปริมาณของคุณสมบัติ มากกว่าปรากฏร่วมกับความหมายของการปรากฏ (ของ ขึ้น) หรือการหายไป (ลง)

ความหมายอุปมา

การวิเคราะห์พบว่าความหมายอุปมาของกริยารอง ขึ้น และ ลง มีดังนี้ คำว่า ขึ้น บอกความหมายของสิ่งที่ดี หรือบอกปริมาณที่มากกว่า หรือบอกความสมบูรณ์แข็งแรง หรือบอกการมีชีวิต ส่วนคำว่า ลง บอกความหมายของสิ่งเลว หรือบอกปริมาณที่น้อยกว่า หรือบอกการตาย หรือบอกความทุกข์หรือการสิ้นสุด

นอกจากนี้ ความหมายอุปมา ยังทำให้เกิดความหมายแฝงที่แสดงทัศนคติของผู้พูดด้วย กล่าวคือ เมื่อผู้พูดมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือปริมาณของคุณสมบัติ จะใช้ คำ ขึ้น แต่ถ้าผู้พูดมีทัศนคติไม่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะใช้คำ ลง

จะเห็นว่าความหมายอุปมาของ ขึ้น และ ลง เกิดจากการที่คำทั้งสองถูกนำมาใช้ในการอธิบายความหมายที่มีความเป็นนามธรรมมากขึ้น นั่นคือแต่เดิม ขึ้น และ ลง มีความหมายบอกทั้ง แนวผ่านและทิศทางในแนวตั้งของการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม ต่อมาก็มีการนำมาใช้เพื่อบอกทั้งแนวผ่าน และทิศทางในแนวตั้งของการเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรม และในที่สุดก็นำมาใช้กับเรื่องของปริมาณซึ่งมีความเป็นนามธรรมมากกว่า และต่อจากนั้นจะเป็นเรื่องของปรากฏของ ขึ้น และการหายไปของ ลง ซึ่งมีความเป็นนามธรรมมากยิ่งขึ้นไปอีก

ความหมายโดยนัย

ความหมายโดยนัยของ ขึ้น และ ลง ในการศึกษาครั้งนี้ คือความหมายบอกการณลักษณะของเหตุการณ์ซึ่งมี 2 ประการคือ การณลักษณะสมบูรณ์และการณลักษณะไม่สมบูรณ์ จากการศึกษาพบว่า ขึ้น และ ลง จะบอกความหมายของการณลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับความหมายของกริยานำ คือ ถ้ากริยานำเป็นกริยาก่อเกิด หรือกริยาบอกความนึกคิด หรือกริยาบอกการสื่อสาร หรือกริยาบอกการรู้สึกตัว กริยารองที่เกิดร่วมคือ ขึ้น ซึ่งบอกความหมายของการณลักษณะสมบูรณ์ แต่ถ้ากริยาบอกการทำลาย หรือกริยาบอกการบันทึก กริยารองที่เกิดร่วมคือ ลง ซึ่งบอกความหมายของการณลักษณะสมบูรณ์ เช่นกัน แต่ถ้ากริยานำเป็นกริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ พบว่ากริยารองที่เกิดร่วมเป็นได้ทั้ง ขึ้น และ ลง ซึ่งจะบอกความหมายของการณลักษณะที่กำกวมคืออาจตีความเป็นการณลักษณะสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ก็ได้

การจำแนกประเภทของกริยานำ

การศึกษานี้มีสมมุติฐานว่าความหมายของกริยารองจะขึ้นอยู่กับความหมายของกริยานำ ผู้วิจัยได้จำแนกประเภทกริยานำตามความหมาย ซึ่งทำให้แบ่งกลุ่มกริยาออกเป็น 3 กลุ่มคือ กริยาบอกการกระทำ กริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ และกริยาบอกกระบวนการ

ส่วนใหญ่ของกริยาบอกการกระทำเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง กริยารองนั้น

ส่วนใหญ่ของกริยาบอกการกระทำเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง กริยารองนั้น จะบอกความหมายทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้งซึ่งเป็นความหมายเด่นชัดเพียงประการเดียว

กริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง กริยารองนั้นจะบอกความหมายของการเปลี่ยนแปลงระดับปริมาณหรือปริมาณของคุณสมบัติ ในขณะที่เดียวกันก็จะบอกความหมายโดยนัยคือความหมายของการณ์ลักษณะที่กำกวมด้วย

กริยาบอกกระบวนการเป็นกริยาซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากกริยาอื่น กล่าวคือ มีกลุ่มของกริยาบอกกระบวนการที่เป็นกริยาบอกกระบวนการประการเดียว และกลุ่มของกริยาบอกกระบวนการที่เป็นกริยาประเภทอื่นได้ด้วย

กริยาบอกกระบวนการประการเดียว จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือกลุ่มที่เกิดกับ ขึ้น เท่านั้น และกลุ่มที่เกิดกับ ลง เท่านั้น ในกลุ่มแรกได้แก่ กริยาก่อเกิด กริยาบอกความนึกคิด กริยาบอกการรู้สึกตัว โดย ขึ้น จะบอกความหมายบอกการปรากฏและความหมายบอกการณ์ลักษณะสมบูรณ์ กริยาในกลุ่มที่สอง คือ กริยาบอกการทำลาย และกริยาบอกการบันทึก ส่วน ลง จะบอกความหมายของการหายไปและความหมายของการณ์ลักษณะสมบูรณ์

กริยาบอกกระบวนการอีกกลุ่มคือกริยาบอกกระบวนการที่เป็นกริยาอื่นได้ด้วย จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม คือกริยาบอกกระบวนการที่เป็นกริยาบอกการกระทำได้ และกริยาบอกกระบวนการที่เป็นกริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติได้ ซึ่งผู้วิจัยพบว่ากริยาในกลุ่มแรกเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง กริยารองนั้น จะบอกทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง ส่วนกลุ่มที่สองเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง พบว่ากริยารองนั้นจะบอกการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือปริมาณของคุณสมบัติ

จะเห็นว่า จากการจำแนกกริยาตามความหมายออกเป็นกลุ่ม ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นทำให้เห็นว่าความหมายของกริยานำเป็นตัวบ่งชี้ความหมายของกริยารอง นั่นคือเมื่อเราทราบความหมายของกริยานำ จะทำให้เราอนุมานได้ว่าความหมายของกริยารองควรเป็นความหมายใด อย่างไรก็ตาม มีกริยาบางกลุ่มซึ่งต้องจำแนกให้ละเอียดลงไปอีก ซึ่งได้แก่กริยาบอกกระบวนการ เนื่องจากถ้าจำแนกเป็นกริยาบอกกระบวนการเท่านั้น เราไม่สามารถอธิบายได้ว่าความหมายของกริยารองจะเป็นความหมายใด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายความหมายของกริยารอง ขึ้น และ ลง ผู้วิจัยพบว่า การที่จะบอกว่า ขึ้น และ ลง เป็นกริยารองหรือไม่นั้น ไม่สามารถใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์เพียงประการเดียว แต่ต้องใช้เกณฑ์ทางอรรถศาสตร์ร่วมด้วย เนื่องจาก เมื่อ ขึ้น และ ลง เป็นกริยารองตามหลังกริยา

ยานานั้น กริยารองจะเพิ่มความหมายให้กับกริยานำ ในขณะที่กริยานำจะมีความหมายบอกการเคลื่อนที่
ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง*

127) เขาเดิน ขึ้น บ้าน

128) ศีรษะของมันเป็นค้อยๆพองโต ขึ้น เรื่อยๆ

129) มันป็น ลง มา

130) สีขนของมันเริ่มดำคล้ำ ลง

ในบางกรณีพบว่า ขึ้น และ ลง ปรากฏตามหลังกริยานำ แต่ ขึ้น และ ลง ไม่เพิ่มความ
หมายให้กับกริยานำแต่อย่างใด ในขณะเดียวกัน กริยานำก็ไม่มีเพิ่มความหมายบอกการเคลื่อนที่ใด ๆ เลย
เช่น

131) พืชที่เกาะ ขึ้น อยู่

132) จอรถ ลง ไปดู

133) หยุดรถรองรับ ขึ้น เขาด้วยกัน

จะเห็นได้ว่าการใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์อย่างเดียว จะทำให้ได้ข้อมูลในตัวอย่าง เช่นตัว
อย่าง 131)-132) รวมมาด้วย ซึ่งผู้วิจัยถือว่า ขึ้น และ ลง ในตัวอย่างที่ 131)-133) เป็นกริยาหลัก
แตกต่างจาก ขึ้น และ ลง ในตัวอย่างที่ 126)-130) ที่เป็นกริยารอง และไม่รวมอยู่ในข้อมูลที่นำมา
วิเคราะห์

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องด้วยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาเรื่องของการแปลงหมวดคำว่ามีกริยา
หมวดคำจากกริยามาเป็นกริยารองอย่างไร กล่าวคือ จากข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ขึ้น และ ลง ปรากฏใน
โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปแบบของโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์

134) เขา ขึ้น ต้นไม้

V₁ NP

135) มันป็น ขึ้น อย่างรวดเร็ว

V₁ V₂ md

* ดูรายละเอียดในบทที่ 3

136) ลีมีตา ขึ้น คุยกับเขาหน่อยซีลูก	V ₁ V ₂ V ₃
137) มัน ลง จากต้นไม้	V ₁ Prep
138) งานเบา ลง มาหน่อย	V ₁ V ₂ V ₃ โดย V ₃ = มา
139) การเขียน ลง กระดาษ	V ₁ V ₂ NP

ในตัวอย่างที่ 134) ขึ้น เป็นกริยาหลัก ในขณะที่ในตัวอย่างที่ 135)–136) ขึ้น เป็นกริยารอง ในทำนองเดียวกัน ในตัวอย่างที่ 137) ลง เป็นกริยาหลัก ในขณะที่ในตัวอย่างที่ 138)–139) ลง เป็นกริยารอง ผู้วิจัยคิดว่าควรมีการศึกษาเพื่อหาคำตอบว่ามีการแปลงหมวดคำจากกริยา (ในตัวอย่างที่ 134) และ 137) มาเป็นกริยารอง (ตัวอย่างที่ 135)–136) และตัวอย่างที่ 138)–139) โดยศึกษาในแง่ที่ว่ามีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางวากยสัมพันธ์และความหมายของคำทั้งสองนี้อย่างไร

2. เรื่องของการใช้ ขึ้น และ ลง เป็นเรื่องของทัศนคติส่วนบุคคล กล่าวคือผู้วิจัยพบว่าอาจมีการใช้ ขึ้น ในกรณีที่มีใช้ ลง ดังตัวอย่าง

- 140) และราคาที่ถูกลง ขึ้น
141) คอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ราคาถูกลง ลง

จึงควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการแปรของการใช้คำกริยาทั้งสองกับกริยานำว่ามีการใช้คำ ขึ้น และ ลง ในปรากฏการณ์ทางภาษาอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้คำทั้งสองในภาษา

3. ในการศึกษาครั้งนี้ ไม่ได้ศึกษา ขึ้น และ ลง ที่เป็นองค์ประกอบในคำผสม คำพังเพย สุภาษิตและสำนวน ซึ่งจากการสังเกตเบื้องต้นพบที่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความหมายของกริยารองจึงควรศึกษาความหมายของคำซึ่งเป็นองค์ประกอบของคำผสม สุภาษิตและคำพังเพย เพิ่มเติม